

Doorstroomprogramma PO/VO 2018

Pienter in Taal

Stichting Lezen & Schrijven Bonaire
November 2017

1. Inleiding	3
1.2 Stichting Lezen & Schrijven Bonaire	3
Activiteiten en projecten van Stichting Lezen & Schrijven Bonaire.	4
2. Doorstroomprogramma PO/VO als instrument.	6
3. Het Project	7
3.1 Doelstelling van Doorstroomprogramma PO/VO	7
3.2. Projectresultaat	7
3.3 Afbakening	7
3.4 Programma van Eisen	7
4. Randvoorwaarden en Risico's	8
4. 1 Randvoorwaarden	8
4.2 Functionele eisen	8
4.3 Operationele eisen	8
4.4. Risicoanalyse	8
5. Projectorganisatie	9
5.1 Fasering en planning van tussenresultaten.	9
6. Financiën	11
6.1 Begroting	11
6.2 Dekkingsplan	12
7 Communicatie en Samenwerking	13

1. Inleiding: het onderzoek

Geletterdheid is een fundamentele voorwaarde voor duurzame inzet op de arbeidsmarkt, zelfredzaamheid van burgers en sociale cohesie. De Stichting Lezen & Schrijven Bonaire heeft, gefinancierd door de Rotary Club Bonaire, in 2015 in samenwerking met het Nederlands onderzoeksbureau CPS, Onderwijsontwikkeling en Advies een onderzoek uitgevoerd met als doel de mate van laaggeletterdheid in het Papiamentu en Nederlands op het eiland vast te stellen. In het onderzoek zijn o.a. toets gegevens van scholen geanalyseerd. Daaruit blijkt dat de landelijke (Europese) normen door de scholen samen op geen enkele (Cito) toets worden gehaald, op enkele individuele scholen in een enkele groep wel. Voor de middelbare school geldt dat op basis van een analyse rekentoetsen 2 F en 3 F en van de Cito vaardigheidstoetsen rekenen en taal, 85% tot 90% van de leerlingen de normen nog niet behaald. "Op dit moment is dus de overgrote meerderheid van de leerlingen in het VO onvoldoende taalvaardig in het Nederlands om zich te kunnen redden in de huidige maatschappij" (Onderzoek geletterdheid op Bonaire 2015).

Het onderzoeksbureau doet aanbevelingen om het probleem van laaggeletterdheid te voorkomen en te verminderen. Zie "Onderzoek geletterdheid op Bonaire 2015". Deze aanbevelingen zijn gebaseerd op het uitgangspunt dat een integrale aanpak het beste werkt. Dit houdt in dat men elke leeftijdscategorie moet bereiken, en samenwerking tussen alle betrokkenen noodzakelijk (scholen, ouders, etc.) is.

Stichting Lezen & Schrijven Bonaire wil als een van de instrumenten om geletterdheid te versterken Doorstroomprogramma PO/VO Bonaire organiseren en inzetten. Om de taal- en van leerlingen die van het basisonderwijs naar het voorgezet onderwijs gaan, op een intensieve manier te versterken, zodat deze kinderen de kans krijgen om op de middelbare school op niveau te presteren, waardoor hun kansen om de arbeidsmarkt vele malen beter worden, waardoor ook een positief lange termijn effect wordt bewerkstelligd. Het doel is de overgang van de leerlingen van het PO naar het VO te versoepelen door intensieve aandacht te geven aan de Nederlandse taal, dus met name ook het technische lezen naast het begrijpend lezen is van belang voor de preventie van laaggeletterdheid op latere leeftijd.

Dit projectplan beschrijft de opzet van deze Doorstroomprogramma PO/VO, de doelgroep, de risico's en randvoorwaarden en geeft een overzicht van de benodigde financiële middelen. Het plan laat zien wat Stichting Lezen en Schrijven Bonaire met een Doorstroomprogramma PO/VO verwacht te kunnen bereiken en hoe. Allereerst volgt een beschrijving van de stichting waarna vervolgens dieper zal worden ingegaan op de Doorstroomprogramma PO/VO als geheel zoals de doelgroep, de resultaten, de voorwaarden en financiering.

1.2 Stichting Lezen & Schrijven Bonaire

Nadat Stichting Lezen & Schrijven Bonaire in 2015 vanuit de Rotary Club Bonaire is opgericht, is als eerste een onderzoek naar geletterdheid op Bonaire gestart. Dit onderzoek is een groot succes geworden door deelname van 8,5% van de bevolking en 940 leerlingen tussen de 9 en 18 jaar. Daarnaast hebben wij toetsgegevens mogen gebruiken van de basisscholen en middelbare school op het eiland. De resultaten uit het onderzoek, vormen het bewijs dat Stichting Lezen & Schrijven Bonaire Bonaire serieus bestaansrecht heeft. Op basis van gefundeerde aanbevelingen worden onze projecten en initiatieven ontwikkeld. Een integrale aanpak, gericht op samenwerking is hierbij het

uitgangspunt. Voor een uitgebreide inzage in de conclusies en aanbevelingen in het rapport, en meer informatie over de stichting, verwijzen wij u naar onze website www.lezenenschrijvenbonaire.org

De stichting is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 9042. Het heeft geen eigen kantoor, maar maakt gebruik van de kantoren van de leden van bestuur. Als postadres wordt het woonadres van de voorzitter aangehouden:
Postbus 465
Kralendijk Bonaire.
Het emailadres is: lezenenschrijvenbonaire@gmail.com
Tel. 00599 786 14 18.

Het Bestuur van Stichting Lezen & Schrijven Bonaire is aanvrager van de financiële bijdrage en bestaat uit:

Voorzitter: dhr. A.E.P.R. Stuur
Penningmeester: dhr. A. Botterop
Secretaris: dhr. J.T. Janga
Lid: mw. R. Bierings - Van der Reyt,
Lid: dhr. L.U.G. Domacassé.

De bestuursleden zijn onbezoldigd. Er werken momenteel vier parttime betaalde medewerkers voor de stichting; 2 medewerkers voor de Mediabus en 2 freelance projectmedewerkers. Bij de projecten die de stichting initieert wordt zoveel als mogelijk gestreefd naar de inzet door vrijwilligers en sponsoring om de kosten zo laag mogelijk te houden.

1.3 Activiteiten en projecten van Stichting Lezen & Schrijven

De Stichting Lezen & Schrijven Bonaire heeft na het onderzoek nog een aantal succesvolle projecten gerealiseerd. Zo hebben wij in 2015 het project Estafetteboekje gelanceerd, waarbij leerlingen van groepen 8 van de basisscholen samen een tweetalig boek hebben geschreven, over de Bonaireaanse surfheld Taty Frans. Dit boek is in 2016 voorzien van mooie illustraties, uitgegeven en feestelijk gepresenteerd. Van dit boek zijn al 150 exemplaren verkocht!

Mediabus Bonaire

Ook is in 2015 een mediabus aangekocht en ingericht met een moderne, uitgebreide boekencollectie voor kinderen tussen 0 en 17 jaar, en laptops met WiFi verbinding. Deze bus rijdt elke middag in de week naar een andere barrio (wijk) op Bonaire om deze faciliteiten dicht bij de kinderen thuis aan te bieden. Hiervoor werken we samen met de Naschoolse Opvang maar ook gaan we naar de scholen in de ochtenduren, waar we gebruik mogen van maken van de voorzieningen, zoals een standplaats, elektra, toiletten etc. Het lidmaatschap is gratis. Naast het aanbieden van boeken en computergebruik organiseren we vanuit de mediabus activiteiten en workshops die het lezen en schrijven bij kinderen stimuleren. De Mediabus Bonaire is voor de stichting hét promotiemiddel in de strijd tegen laaggeletterdheid. De mediabus heeft een eigen pagina op onze website en een eigen Facebook Pagina.

De summerschool in de zomer 2017 was een groot succes. In twee klassen hebben totaal 26 leerlingen van het PO onderwijs in twee weken een intensief taalprogramma gevolgd. Alle deelnemers en betrokken scholen waren erg positief over het programma en de behaalde resultaten.

Dinsdag 13 juni jongstleden werd voor de aller eerste keer de nationale voorleesdag door Stichting Lezen & Schrijven Bonaire georganiseerd. En dit was meteen een enorm succes!

Alle voorlezers, kinderen en scholen die we tijdens en na de voorleesdag spraken waren razend enthousiast. De meeste voorlezers hebben ook al aangegeven graag weer deel te nemen aan de volgende voorleesdag en wellicht ook vaker te willen voorlezen op de scholen.

Er is voorgelezen in bijna **90 groepen van basisscholen en kinderdagverblijven**. In totaal hadden zo'n **100 mensen** zich opgegeven om te gaan voorlezen. Vele bedrijven op het eiland deden mee, zoals Stinapa, WEB, MCB, EOZ, FORMA, RCN, Centrum Jeugd & Gezin. Maar ook de brandweer, politie, rijksvertegenwoordiger (RCN) en de waarnemend gezaghebber hebben voorgelezen.

De Stichting is coördinator van Taalpunt Bonaire. In dit kwartaal-overleg brengen we alle organisaties en belanghebben op het gebied van lezen en schrijven bij elkaar. Zo neemt de Openbare Bibliotheek hieraan deel, alsmede Forma, de taalcoördinatoren van de scholen, en anderen. In dit overleg stemmen we activiteiten af en het biedt een platform om inhoudelijk met elkaar de voortgang van projecten te bespreken, waarin we samenwerken.

Een uitgebreidere toelichting op deze projecten kunt u lezen in ons jaarverslag.

Voor 2017 en de jaren daarna, staan diverse projecten gepland die ervoor moeten zorgen dat we kinderen van alle leeftijden op diverse manieren bereiken (integrale aanpak). De plannen liggen klaar, en we zijn momenteel bezig om hier financiering voor te vinden. Een totaaloverzicht van de plannen ziet u op onze website.

Op Bonaire worden er elk jaar ong. 200 kinderen geboren. Gekeken naar de leeftijdsopbouw (0-5/5-10/15-20) zijn er in 2016 in ieder geval meer dan 1300 kinderen per leeftijdsgroep op het eiland (Bron: CBS). Op de basisschool (PO) zitten ongeveer 1600 kinderen.

2. Doorstroomprogramma PO/VO als instrument

Een van de conclusies uit onderzoek luidt "Op dit moment is dus de overgrote meerderheid van de leerlingen in het VO onvoldoende taalvaardig in het Nederlands om zich te kunnen redden in de huidige maatschappij". Stichting Lezen & Schrijven Bonaire is hierdoor gealarmeerd en vindt het noodzakelijk om hier snel en concreet iets aan te doen. Uit het onderzoek is ook gebleken dat het niveau in het basisonderwijs al onvoldoende is, en dat het niet beter wordt wanneer leerlingen naar het middelbaar onderwijs gaan. Wat wij als Stichting willen bewerkstelligen is een kans voor leerlingen om tussen de twee niveaus van onderwijs in, een inhaalslag te maken op het leesniveau, woordenschat en luistervaardigheid. Het doorstroomprogramma PO/VO kan door het volgen van de leerling een groot verschil maken. In Nederland bieden enkele onderwijsinstellingen al Doorstroomprogramma PO/VO aan, om extra kennis te vergaren over een onderwerp, of als instrument om uitval te voorkomen. In de bestrijding van laaggeletterdheid is dit, vanwege de grote impact en effectiviteit, één van de instrumenten die we inzetten.

Met het Doorstroomprogramma PO/VO project streven we ernaar onze inzet zo breed mogelijk te maken om onze doelstellingen te verwezenlijken; we bereiken hiermee de kinderen van Bonaire in de periode dat ze van de lagere naar de middelbare school gaan.

De Stichting initieert nog een aantal andere projecten in 2017 zoals: Schooltijdschriften (voor kinderen tussen de 5 en 12), Babyboekjes (voor baby's als onderdeel van de opvoedingsondersteuning). Daarnaast rijden we zoals eerder vermeld elke dag met de mediabus de wijk in. Op deze manier werken we integraal aan het versterken van geletterdheid.

Het doorstroomprogramma PO/VO levert ook een bijdrage aan de armoedebestrijding op Bonaire. Het onderwijs is bezig een kwaliteitsslag te maken, zodat kinderen meer kans maken op een goed baan in de toekomst, en een (economisch) gezondere samenleving. Deze kwaliteitsverbetering vergt een grote inspanning van de scholen en het is volgens de Stichting niet fair en onnodig om de scholen nog meer te belasten of kinderen te laten wachten op het resultaat.

3. Het Project

3.1 Doelstelling van het doorstroomprogramma PO/VO

De bedoeling van Doorstroomprogramma PO/VO Bonaire is om de kinderen die de mogelijkheden en de ambitie hebben om te slagen op het VO te helpen om die ambitie te realiseren. Door ze instrumenten aan te reiken en een motiverende omgeving te bieden hopen wij ze de vaardigheden te leren. De kern van het programma is het verstaan en begrijpen van de Nederlandse taal. De cognitieve kant is erg belangrijk; het beheersen van het technisch lezen is essentieel voor de volgende stappen. Daarnaast worden er ook meta-cognitieve onderdelen opgenomen in het programma.

Daarnaast willen we ook een lange termijn effect bereiken. Wij rekenen erop dat wanneer leerlingen beter kunnen lezen, rekenen en een uitgebreidere woordenschat hebben, dat hun (toets)resultaten verbeteren, schooluitval verminderd wordt, leerlingen zelfs een hoger schoolniveau kunnen bereiken en dan uiteindelijk beter toegerust uitstromen naar de arbeidsmarkt. Daar profiteert de gehele samenleving van. Kennis die wij opdoen door dit project uit te voeren, delen we met onze partners en gebruiken wij (geanonimiseerd) voor een herhalingsonderzoek naar geletterdheid.

Tevens onderzoeken wij of het mogelijk leerlingen te koppelen aan buddy's. Door middel van een op een begeleiding proberen wij het lezen en praten in het Nederlands te stimuleren. Vrijwilligers gaan periodiek met de leerlingen activiteiten doen om ze te stimuleren in het Nederlands te communiceren.

3.2. Projectresultaat

Het doorstroomprogramma PO/VO is een educatief programma van 1 januari 2018 tot 31 december 2018, waarbij op twee dagen in de week een blok (per blok anderhalf uur) les wordt gegeven. Er wordt les gegeven door een bevoegd docent Nederlands met hulp van assistent.

De groep bestaat uit maximaal 15 leerlingen die het programma van 120 klokuren (40 weken maal 3 uur per week) volgen. Doorstroomprogramma PO/VO vindt voornamelijk plaats op school, in een leslokaal. Eventueel op andere locatie waar een aparte sfeer kunnen creëren. Maar er worden ook actieve onderdelen buiten aangeboden, die het leereffect versterken. Voor het programma zullen wij vier docenten en vier assistenten werven; elke docent geeft aan twee groepen les. Er kunnen acht of tien groepen tegelijk het Doorstroomprogramma PO/VO volgen. Er kunnen maximaal 124 leerlingen het programma kunnen volgen.

De deelnemers maken voorafgaande, na inschrijving een instaptoets om hun niveau te bepalen en na afloop van het programma volgt een uitstaptoets om de resultaten te meten. Het niveau moet significant verbeterd zijn. Aan het eind is een inhoudelijke en organisatorische evaluatie. Successen en verbeterpunten die uit de evaluaties naar voren komen, vormen de input voor eventuele herhalingen.

3.3 Afbakening

Stichting Lezen en Schrijven Bonaire organiseert buitenschoolse ondersteuning op het gebied van taalvaardigheid in het Nederlands. Dus geen huiswerkbegeleiding of naschoolse opvang.

3.4 Programma van eisen

Er is een vooraf vastgesteld programma, geaccordeerd door de commissie PO/VO waarin vertegenwoordigers zitten van de PO en VO scholen op Bonaire. Er ligt voor elke leerling lesmateriaal klaar voor aanvang. Elke leerling heeft een instaptoets gedaan voor aanvang. Elke leerling doet een uitstaptoets, ook bij tussentijdse uitval. De uitstaptoets laat per leerling een hogere score zien op het onderdeel technisch en begrijpend lezen, woordenschat en taalvaardigheid.

4. Randvoorwaarden en Risico's

4.1 Randvoorwaarden

Elk project kent voorwaarden om doorgang te laten plaatsvinden. Dit is voor Doorstroomprogramma PO/VO Bonaire uiteraard ook het geval. Zo moeten er vier docenten beschikbaar zijn. En er moet lesruimte beschikbaar zijn. Er wordt een project coördinator worden aangesteld die de contactpersoon is voor en tussen schoolleiding, docenten, PO/VO commissie, deelnemers en hun ouders en de Stichting Lezen & Schrijven Bonaire. De projectcoördinator is ook verantwoordelijk voor het bewaken van de planning en het budget.

4.2 Functionele eisen

Als functionele eis stellen wij dat het programma en de inhoud goedgekeurd zijn door de stichting L&S, de docenten en de taalcoördinatoren van de scholen op Bonaire. Daarnaast moeten de inschrijvingen, en de toets-gegevens schriftelijk zijn vastgelegd en bewaard worden tot na de evaluatie.

De voorkeur gaat uit naar het gebruiken van het onlineprogramma Muiswerk dat de mogelijkheid biedt om gegevens te registreren en op individueel en groepsniveau de gegevens te monitoren.

4.3 Operationele eisen

Om deelname aantrekkelijk maken voor de deelnemers, stellen wij dat Doorstroomprogramma PO/VO educatief én plezierig moet zijn. We streven naar een intensief educatief programma dat tevens plezierig is. De lesomstandigheden waaronder het lokaal dient te voldoen aan de gangbare eisen. Met nieuwe kwalitatief geschoolde docenten zullen de leerlingen op actieve wijze in korte tijd het nodige bijleren.

4.4. Risicoanalyse

Nader uit te werken.

5. Projectorganisatie

De opdrachtgever is de SGB als penvoerder van de PO en VO scholen. Stichting Lezen & Schrijven Bonaire is de opdrachtnemer. De organisatie (het organiseren van alle randvoorwaarden van het project) wordt gerealiseerd door de coördinator van de Stichting. De penvoerder zorgt voor de aanvraag bij OCW en draagt zorg voor voldoende financiële middelen. De projectleider van L&S bewaakt het budget. Van taalcoördinatoren wordt commitment gevraagd in de vorm van inhoudelijke input (kennisoverdracht) via een vastgestelde overlegagenda en op verzoek het verlenen van hand- en spandiensten aan de coördinator. Van scholen wordt gevraagd actief mee te werken aan de werving van deelnemers. Samen met de leerkrachten van groep 8 zal informatie worden verstrekt aan leerlingen en ouders over de deelname aan het Doorstroomprogramma. De leerkrachten zullen advies geven over de inschrijving van de leerlingen en gericht aansturen op deelname van kinderen uit de doelgroep.

De betrokkenheid van ouders is essentieel in het programma. De ouders worden betrokken bij de voortgang van hun kinderen en zullen tussentijds worden geïnformeerd over de tussenresultaten. In het Muiswerk programma is de mogelijkheid voor ouderbetrokkenheid ingebouwd. Het doel is ouders te motiveren om een beter leerklimaat te creëren voor hun kinderen en de ambitie van de leerlingen te ondersteunen.

5.1 Fasering en planning van tussenresultaten.

Het project Doorstroomprogramma PO/VO Bonaire hebben wij opgedeeld in zes fasen. Dit maakt de aansturing en eventueel ingrijpen gemakkelijker, het monitoren eenvoudiger en de realisatie van het project kansrijker. Het totale project heeft een looptijd van een 12 maanden, inclusief voorbereiding en afronding (evaluatie). Het Doorstroomprogramma PO/VO Bonaire start op 1 januari 2018.

In onderstaande tabel zijn de verschillende fasen, de te behalen resultaten en de planning aangegeven.

Stichting Lezen en Schrijven Bonaire verwacht dat Doorstroomprogramma PO/VO Bonaire een groot succes zal worden en een serieuze bijdrage zal leveren aan het versterken van geletterdheid bij schoolkinderen. Leerlingen zullen direct en op lange termijn kunnen profiteren van de extra scholing.

6. Financiën

6.1 Begroting

Voor de uitvoering van dit project streeft de Stichting naar volledige financiering door de regeling Doorstroomprogramma PO/VO. Wij vragen geen ouderbijdrage. Hiermee kunnen wij het programma bereikbaar te maken voor alle kinderen, dus ook kinderen van ouders die het financieel zwaar hebben.

In onderstaand overzicht heeft Stichting Lezen & Schrijven Bonaire de kostenposten begroot. Dit betreft uiteraard een voorlopige schatting van de kosten. Bij een deelname van 120 kinderen (8 groepen van 15) bedragen de kosten omgerekend 800 usd per kind.

Kosten	Doorstroom PO/VO	
Lesmateriaal		€ 5.000
Programm a	Muiswerk	€ 4.000
Promotie		€ 5.000
Voorlichti ng		€ 2.000
vrijwillige rs		€ 1.000
Instructie		€ 2.000
Locatie en voorzieningen		€ 8.000
Excursies		€ 4.000
Projectleider		€ 7.000
Feestelijke afsluiting		€ 4.000
Leraren		€ 44.928
Assistente n		€ 12.000
Eindproje ct		€ 5.000
Materiaal		€ 6.000
Totaal kosten L&S		€ 109.928

Subsidie OCW € 120.000

6.2 Dekkingsplan

De kosten van het programma worden gefinancierd uit de OCW-regeling Doorstroom PO/VO. Het SGB heeft, als penvoerder mede namens de PO-scholen, een subsidieverzoek ingediend. De verwachting is dat de Minister over deze aanvraag positief zal beslissen.

7 Communicatie en Samenwerking

Stichting Lezen & Schrijven Bonaire streeft naar een inzet tegen een lage (onkosten) vergoeding. Ook onze communicatie zal eenvoudig van aard zijn en gebaseerd op het vinden van "free publicity". Dit om de kosten zoveel mogelijk te beperken. Er wordt middels bestaande overlegvormen (onder andere Taalpunt Bonaire) contact onderhouden met de partners.

Doelgroep	Informatie	Methode
------------------	-------------------	----------------

Nader in te vullen